

Η νέα άμυνα της Ευρώπης

Του WILLEM VAN EEKELEN*

ΕΦΘΑΣΕ το πλήρωμα του χρόνου για μια βασική επανεκτίμηση του ρόλου και της σύνθεσης των στρατιωτικών δυνάμεων στην ήπειρό μας και για μια αναθεώρηση των θέσεων της παλαιάς στρατηγικής μας. Η Διακυβερνητική Σύνοδος για την Πολιτική Ένωση αναμένεται ότι θα εξετάσει την ενίσχυση της συνεργασίας των Ευρωπαίων στον τομέα της άμυνας. Τρεις παράγοντες υπεισέρχονται στις εκτιμήσεις, ένας παλιός και δύο νέοι. Ο σταθερός παράγων είναι η ανάγκη διατήρησης της αμερικανικής συμπαράστασης στην άμυνα της Ευρώπης.

Ακόμα και στην περίπτωση που θα διασπασθεί η Σοβιετική Ένωση, η Ρωσία θα παραμείνει ως η ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη στην ήπειρό μας, καθώς διαθέτει σημαντικότερο πυρηνικό οπλοστάσιο. Το NATO αναθεωρεί τώρα τους στρατηγικούς του στόχους. Θα πρέπει να υποβάλει μια νέα πρόταση άμυνας για την περίοδο που θα αρχίσει μετά το 1994, μετά δηλαδή από την αποχώρηση όλων των σοβιετικών δυνάμεων εντός των συνόρων του κράτους τους. Βεβαίως, νέοι κίνδυνοι είναι ήδη ορατοί. Αστάθεια θα ταλανίσει την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, ενώ η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης μπορεί να οδηγήσει στη χρήση δύναμης, μη αποκλεισμένης και της βίας ακόμη.

Θέλουμε να ελπίζουμε ότι τα κρούσματα βίας θα είναι μεμονωμένα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα αποφύγουμε κάποια κλιμάκωση, φτάνει να αναλογισθεί κανείς τις κινήσεις των προσφύγων. Ο στρατιωτικός σχεδιαστής επομένως θα είναι υποχρεωμένος να παρουσιάσει εκτιμήσεις για το είδος της ικανότητας που χρειάζεται για την αντιμετώπιση τέτοιων σεναρίων βραχυπρόθεσμων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να καταστρώσει και σχέδιο κινητοποίησης για την περίπτωση σύγκρουσης Ανατολής-Δύσης.

Ο ΑΛΛΟΣ νέος παράγων είναι ότι η Ευρώπη αναλαμβάνει την ευθύνη προστασίας των συμφερόντων της εκτός της ηπείρου μας, ακόμη και εκτός ζώνης επιρροής του NATO. Αυτό άρχισε δοκιμαστικά το 1987 με την

επιχείρηση ναρκαλιείας στον Κόλπο, αλλά υλοποιήθηκε τον Αύγουστο 1990 με τη μαζική παρουσία της Ευρώπης στον Κόλπο για ενίσχυση του εμπάργκο εναντίον του Ιράκ, προκειμένου να εξαναγκασθεί σε αποχώρηση από το Κουβέιτ.

Εδώ βέβαια πρέπει να επισημάνουμε ότι η Ευρώπη δεν έχει ικανότητες άμεσης επέμβασης και ούτε κατά διάνοιαν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει βαριά οπλισμένους εισβολείς, όπως το Ιράκ. Στο σημείο αυτό πρέπει να συγκεντρωθεί η προσπάθειά μας για μελλοντικούς προγραμματισμούς.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος μέσα στον νέο περίγυρο θα ήταν η επανεθνικοποίηση της άμυνας. Καθώς μειώνονται οι απειλές, τα κίνητρα συνεργασίας περιορίζονται σε καιρό ειρήνης. Κάτι τέτοιο θα ήταν κακό για την πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι δύσκολο να φαντασθεί κανείς μια Ένωση χωρίς τη διάσταση της ασφάλειας. Διότι το αποτέλεσμα θα ήταν είτε να παρουσιασθεί κάποιο κενό, είτε να υπάρξει διχοτόμηση ανάμεσα στην κοινή πολιτική στον τομέα της οικονομίας και των διεθνών σχέσεων, αφενός, και στους κατακερματισμένους μηχανισμούς ασφάλειας και άμυνας, αφετέρου.

Ο καλύτερος τρόπος για να φαντασθεί κανείς τη δομή των στρατιωτικών δυνάμεων στην Ευρώπη μετά το 1994 θα ήταν οι πολυεθνικές δυνάμεις. Δηλαδή πρέπει να αποβάλουμε την εικόνα των δυνάμεων που σταθμεύουν στην ήπειρό μας για να την προστατεύσουν. Στη συνέχεια οι πολυεθνικές δυνάμεις πρέπει να αναπτυχθούν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

Η Ολλανδία πάντα δεχόταν την αρχή της αμοιβαιότητας μέσα σε αυτά τα πλαίσια, δεχόμενη την παρουσία γερμανικών δυνάμεων επί ολλανδικού εδάφους, όταν ολλανδικές δυνάμεις στάθμευαν επί γερμανικού εδάφους. Πολυεθνικές δυνάμεις θα ενίσχυαν την ευρωπαϊκή ταυτότητα και ο ρόλος τους θα συνδυαζόταν με τον ρόλο των αμερικανικών δυνάμεων που θα απομείνουν τελικά.

* Ο κ. Willem van Eekelen είναι γενικός γραμματέας της Δυτικοευρωπαϊκής Ενότητας.